

Sygn. akt I C 69/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2018 r.

Sąd Rejonowy w Strzyżowie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	SSR Jolanta Mac-Śnieżek
Protokolant	Alicja Rokita

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2018 roku w Strzyżowie

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.

przeciwko

pozwanej R. D.

o zapłatę

utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksła Sądu Rejonowego w Strzyżowie z dnia 13 grudnia 2017 roku, sygn. I Nc 117/17.

Sędzia Sądu Rejonowego

Jolanta Mac-Śnieżek

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 16 marca 2018 r., sygn. akt I C 69/18

Powód (...) S.A. z siedzibą w B. wniósł pozew, w którym domagał się wydania nakazu zapłaty z weksła w postępowaniu nakazowym i zasądzenia od pozwanej R. D. na jego rzecz kwoty 688,38 złotych z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 1 listopada 2017r. do dnia zapłaty.

Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz zwrotu kosztów procesu według norm prawem przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu podał, że poprzez podpisanie weksła dnia 26 sierpnia 2015r. pozwana zobowiązała się do zapłaty w dniu 31 października 2017r. kwoty wskazanej na wekslu w wysokości 688,38 złotych. W dniu 1 października 2017r. powód wezwał pozwaną do wykupu weksła, jednak pozwana do dnia dzisiejszego nie dokonała żadnej zapłaty.

Podniósł, iż żąda, aby Sąd zasądził odsetki umowne za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP.

Wskazał, że pozwana własnoręcznie podpisując kalendarz spłat знаła doskonale wysokość swojego zobowiązania i termin spłaty.

Końcowo powód podał, że pismem z dnia 1 października 2017r. podjął bezskuteczną próbę przedsądowego rozwiązania sporu, poprzez wezwanie pozwanej do dobrowolnego spełnienia świadczenia.

Sąd Rejonowy w Strzyżowie w dniu 13 grudnia 2017r., sygn. akt I Nc 117/17 (k. 18) wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksła, zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwana R. D. wniosła zarzuty od w/w nakazu zapłaty (k. 21).

W uzasadnieniu podała, że w przedmiotowej sprawie wątpliwości budzi możliwość obciążania jej, w związku z zawarciem umowy pożyczki, a następnie jej wypowiedzeniem, licznymi opłatami na łączną kwotę 4.375,68 złotych takimi jak: kwota 3.576,00 złotych tytułem kosztów ubezpieczenia, kwota 408,00 złotych tytułem opłaty przygotowawczej, kwota 260,00 złotych tytułem wynagrodzenia umownego, kwota 8,70 złotych tytułem skapitalizowanych odsetek umownych, kwota 109,60 złotych, z tytułu poniesionych kosztów windykacji w wysokości 20 % pozostałej do zapłaty kwoty. Podniosła, że łączna kwota tych opłat wynosi 175 % kwoty udzielonej pożyczki, a ich jednostkowa wysokość znacząco przekracza faktyczne koszty wykonania poszczególnych czynności, wynikające z zasad doświadczenia życiowego.

Podniosła również, iż zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy będące niedozwolonymi postanowieniami umownymi.

Wskazała, iż zakwestionowane przez nią postanowienia umowne są także sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, co powoduje ich nieważność także w takiej części, w jakiej w okolicznościach sprawy zasady uczciwości i rzetelności kupieckiej ograniczają zasadę swobody umów.

Powód w piśmie procesowym z dnia 27 lutego 2018r. (k. 49) wniósł o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 13 grudnia 2017r. oraz o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu podał, iż wniósł pozew na podstawie podpisanego przez pozwaną weksła, którego dokument został do pozwu dołączony w oryginale. Podniósł, iż dochodzący z weksła powinien jedynie legitymować się dokumentem wekslowym, co pozostaje w zgodzie z poglądem, iż przesłanką skutecznego ukształtowania wierzytelności wekslowej z weksła in blanco jest jedynie jego uzupełnienie w taki sposób, aby odpowiadał wymaganiom z art. 1 lub 101 ustawy prawo wekslowe.

Podniósł, iż zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem i doktryną, ciężar dowodu zawarcia umowy regulującej sposób wypełnienia weksła oraz wypełnienia weksła niezgodnie z umową ciąży na wekslowo zobowiązanym.

Nadto podał, że zgodnie ze stanowiskiem judykatury, dysproporcja między wartością określonych w umowie wzajemnych świadczeń stron, nie stanowi dostatecznej przesłanki uznania umowy za sprzeczną z zasadami współzycia społecznego.

Sąd ustalił:

W dniu 26 sierpnia 2015r. pozwana R. D. zawarła z powodem (...) S.A. z siedzibą w B. umowę pożyczki gotówkowej numer (...) - (...). Na mocy umowy pozwana otrzymała pożyczkę w kwocie 2.500,00 złotych, całkowita kwota spłaty pożyczki wynosiła 6.744,00 złotych.

Zgodnie z pkt 5 umowy pożyczkobiorca zobowiązał się wystawić i przekazać pożyczkodawcy w dniu jej podpisania, jeden własny weksel

in blanco „nie na zlecenie”, który był ważny do momentu całkowitej spłaty zobowiązań pożyczkobiorcy z tytułu zawartej umowy. Integralną część umowy stanowiły: szczególne warunki ubezpieczenia na Życie pożyczkobiorców, dyspozycja wypłaty, deklaracja wekslowa oraz weksel (pkt 6).

Na podstawie pkt 9 pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30 dniowego terminu i wypełnić weksel po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania, jeżeli pożyczkobiorca nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki, za co najmniej dwa okresy płatności. W przypadku wypowiedzenia umowy pożyczkodawca miał prawo na wekslu in blanco wpisać datę i miejsce zapłaty oraz kwotę nie przekraczającą kwoty należnej do zapłaty z tytułu pozostałej niespłaconej części pożyczki, wynagrodzenia umownego oraz naliczyć i wpisać: dla całkowitej kwoty pożyczki maksymalną wysokość odsetek umownych, na poziomie czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP z dnia zawarcia umowy, tj. 10 % w stosunku rocznym, kwotę w wysokości do 20 %, z pozostałej do zapłaty całkowitej kwoty do zapłaty, tytułem poniesionych kosztów windykacji, nie więcej niż faktycznie przez niego poniesionych oraz kwotę wynikającą z tabeli opłat zawartą w pkt 16.4 umowy, pkt 8,9 i 10 tabeli.

Pozwana miała spłacać raty pożyczki zgodnie z kalendarzem spłat, w 24 miesięcznych ratach, każda w kwocie po 281,00 złotych, począwszy od 1 października 2015r. Ostatnia rata miała zostać spłacona w dniu 1 września 2017r.

Pozwana zawierając z powodem umowę, podpisała również deklarację wekslową wystawcy weksla z dnia 26 sierpnia 2015r, będącą zabezpieczeniem zwrotu przedmiotowej umowy pożyczki w kwocie 6.744,00 złotych, na podstawie której w załączeniu złożyła do dyspozycji powoda wystawiony przez nią weksel in blanco. Jednocześnie upoważniła powoda do jego wypełnienia, a w szczególności do wpisania domicyliu i wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą jej zadłużeniu łącznie z kosztami sądowymi.

Pozwana wyjaśniła, iż do spłaty pozostały jej około trzy raty pożyczki, których nie mogła uiścić w terminach, z uwagi na trudną sytuację finansową.

dowód: umowa pożyczki gotówkowej nr (...) - (...) z dnia 26 sierpnia 2015 roku wraz z załącznikiem nr 1, k. 24-27, formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego, k. 27-28, kalendarz spłat z dnia 26 sierpnia 2015 roku, k. 65, deklaracja wekslowa wystawcy weksla z dnia 26 sierpnia 2015 roku, k. 66, karta klienta z dnia 21 lutego 2018 roku, k. 70-71, zeznania pozwanej R. D., k. 74.

Powód pismem z dnia 1 września 2017r. wezwał pozwaną do dobrowolnej zapłaty zaległych rat pożyczki, wymagalnych w dniach 1 sierpnia 2017r. i 1 września 2017r. w łącznej wysokości 548,00 złotych.

Następnie wypełnił podpisany przez pozwaną R. D. weksel „nie na zlecenie” z dnia 26 sierpnia 2015r., na podstawie którego pozwana miała zapłacić powodowi w dniu 31 października 2017r., w (...) Białej kwotę 688,38 złotych.

W związku z niespłaceniem zobowiązań umownych zgodnie z ustalonym kalendarzem spłat, powód pismem z dnia 1 października 2017r., wypowiedział pozwanej przedmiotową umowę pożyczki z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia. Jednocześnie zawiadomił ją, że zgodnie z postanowieniami zawartej umowy oraz deklaracji wekslowej, wystawiony przez nią weksel in blanco został wypełniony. Tym samym wezwał pozwaną do wykupu weksla w ciągu 30 dni, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Wskazał, że dług na dzień sporządzenia pisma wynosił kwotę 688,38 złotych.

Powód do pozwu przedłożył również wydruk stanowiący wyliczenie odsetek do umowy o numerze (...).

dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki i wezwanie do wykupu weksla z dnia 1 października 2017 roku, k. 5, ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 1 września 2017 roku, k. 52, oryginał weksla zalegającego w kontrolce weksli pod poz. 32 z dnia 26 sierpnia 2015 roku, (kserokopia k. 4), wyliczenie odsetek dziennych do umowy (...), k. 69.

Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów, których treść stanowiła podstawę dla ustalenia stanu faktycznego niniejszej sprawy, oraz które nie były kwestionowane przez żadną ze stron przedmiotowego postępowania.

Sąd dał również wiarę zeznaniom pozwanej R. D. jako spójnym, logicznym i korespondującym z pozostałym materiałem dowodowym.

Mając na uwadze powyższe – Sąd stwierdził, co następuje:

Powództwo wniesione przez (...) S.A. z siedzibą w B. jest uzasadnione.

Powód dochodził ochrony prawnej na podstawie wystawionego przez pozwaną R. D. weksla in blanco.

O wekslu in blanco, a więc wekslu niezpełnym w chwili wystawienia mowa jest w art. 10 ustawy z dnia 1 lipca 1936r. prawo wekslowe (Dz. U. z 2016 poz. 160).

Weksel in blanco pełni w obrocie gospodarczym przede wszystkim funkcję gwarancyjną, która polega na tym, że strony zawierające umowę pragną zabezpieczyć ewentualne roszczenia mogące z niej wyniknąć, ale nie są w stanie w momencie zawarcia umowy oznaczyć np. wysokości tych roszczeń lub daty płatności. W tym celu strona, która ma stać się dłużnikiem wynikającego z danej umowy roszczenia, podpisuje blankiet wekslowy, upoważniając jednocześnie drugą stronę do wypełnienia go brakującymi składnikami, np. sumą wekslową lub datą płatności. Przez weksel in blanco należy rozumieć dokument niezawierający wszystkich koniecznych cech weksla, o których mowa w art. 1 cyt. ustawy, na którym pewna osoba (wystawca, akceptant, poręczyciel) złożyła podpis w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, pozostawiając odbiorcy uzupełnienie brakujących składników treści, i który po wypełnieniu może stać się wekslem zupełnym. Należy także przyjąć, że jeżeli inaczej nie zastrzeżono, podpisany zgadza się na obrót wekslem in blanco, a tym samym zgadza się odpowiadać wekslowo po uzupełnieniu weksla wobec przyszłych nieznanym mu posiadaczy. Aby dokument mógł być uznany za weksel in blanco na dokumencie tym musi być umieszczony podpis któregokolwiek z dłużników wekslowych (wystawcy, akceptanta, poręczyciela), złożony w zamiarze zobowiązania się wekslowo. N. treści weksla nie może być wynikiem przeoczenia, w przeciwnym razie weksel ten byłby wekslem wadliwym (Komentarz do ustawy prawo wekslowe pod red. W. Opalskiego).

Tak więc wystawienie weksla in blanco jest efektem porozumienia (ustnego bądź pisemnego) zawartego między stronami, którego treść odzwierciedla deklaracja wekslowa. Porozumienie to określa zatem warunki wypełnienia weksla, doprecyzowując termin i warunki jego wypełnienia, kwotę, a także wskazuje, jaki stosunek podstawowy weksel zabezpiecza.

Co do zasady weksel nie może być uzupełniony, gdy nie zająd określone w deklaracji okoliczności uzasadniające jego uzupełnienie. W szczególności nie jest dopuszczalne uzupełnienie weksla, gdy zobowiązanie, które weksel zabezpieczał było nieskuteczne, np. nie powstało, albo umowa była nieważna (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 stycznia 2002r., sygn. akt V CKN 643/00).

Zgodnie z wymogami określonymi cyt. w/w ustawie ważne zobowiązanie z weksla in blanco może powstać, po uprzednim umieszczeniu na blankiecie podpisu wystawcy, dopiero w momencie wydania weksla wierzycielowi. Wywołuje ono pełne skutki prawne z mocą wsteczną, gdy weksel zostanie wypełniony i będzie odpowiadać wymogom określonym w przepisach.

Zatem właściwe uzupełnienie weksla stanowi podstawową przesłankę odpowiedzialności dłużnika wekslowego.

Ogólnie zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny, co oznacza, że jest oderwane od swojej podstawy prawnej. Jednakże, w sytuacji, gdy weksel in blanco wystawiony został w celu gwarancyjnym, to abstrakcyjny charakter zobowiązania ulega osłabieniu, bowiem dłużnik uzyskuje wówczas nowe uprawnienia, w tym do skorzystania z zarzutu wypełnienia weksła niezgodnie z porozumieniem wekslowym (tak Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 13 lipca 2005 roku, sygn. akt I ACa 23/05).

W niniejszej sprawie powód złożył do akt podpisany przez pozwaną R. D. weksel, który następnie w związku z wypowiedzeniem pozwanej przedmiotowej umowy wypełnił, zgodnie z deklaracją wekslową wystawcy weksła, tj. pozwanej. Na podstawie tej deklaracji powód miał prawo wypowiedzieć pozwanej umowę pożyczki, w przypadku braku terminowej spłaty pożyczki za dwa pełne okresy płatności. Deklaracja wekslowa upoważniała powoda do wypełnienia weksła na sumę odpowiadającą zadłużeniu wystawcy. Z zeznań pozwanej wynika, iż zostały jej do spłaty około trzy ostatnie raty pożyczki. Na mocy prawidłowo wypełnionego przez powoda weksła, pozwana miała zapłacić powodowi w dniu 31 października 2017r., w B. kwotę 688,38 złotych.

Zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie przyjmuje się, że zobowiązanie wekslowe osoby, która weksel wręczyła, nie powstaje w razie wypełnienia weksła in blanco przez jego odbiorcę niezgodnie z otrzymanym upoważnieniem (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 czerwca 1999r., sygn. akt I CKN 51/98. Ze względu na ścisłe powiązanie weksła in blanco z porozumieniem stron w sprawie jego uzupełnienia, pozwana w procesie wekslowym (będąca dłużnikiem wekslowym) może bronić się zarzutami, że uzupełnienie weksła, stanowiącego podstawę powództwa, nastąpiło niezgodnie z udzielonym przez nią upoważnieniem, tj. deklaracją wekslową (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 marca 2014r., sygn. akt III CSK 100/13).

Pozwana R. D. nie podniosła zarzutu niezgodnego z upoważnieniem wypełnienia przez pozwanego weksła, będącego podstawą powództwa w niniejszej sprawie. Nadto pozwana przyznała fakt zawarcia przedmiotowej umowy pożyczki oraz podpisania weksła in – blanco.

W ocenie Sądu powód wypełnił weksel zgodnie z umową stron postępowania, której treść odzwierciedlała złożona do akt sprawy deklaracja wekslowa, dlatego na podstawie art. 496 k.p.c. Sąd utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksła z dnia 13 grudnia 2017r., sygn. akt I Nc 117/17.